

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr.,
1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr.,
1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

La

Abonament lunar

pentru Noembrie st. v.

— cu prețurile din capul foii —
invitat

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 4 Noembrie st. v.

„Neue Freie Presse“ primesc din Pesta o corespondență cu privire la Ardeal și la scirile alarmătoare, cu care pressa maghiară umpluse lumea. Deocamdată reproducem corespondența în întreg cuprinsul ei pentru importanța ce o are, rezervându-ne dreptul a reveni asupra ei.

Pesta, 12 Noembrie n.

Frumoasa țeară romantică de dincoace de munți, marele principat de odinioară al Ardealului, e de un timp încoace delicat obiect de durere al unei mari și importante părți din presa maghiară. Uneori sunt rapoartele de acolo în cele mai drastice colori ilustrate și aceasta țerșoară din munți e numită o Irlandă a statului ungar; de altădată ear' se dă curs liber celor mai înveșunate amenințări în contra propagandei naționale, ce se face acolo, voin, ca aceea să se înădușească prin o singură lovitură a omnipotenței statului. Astăzi se face în gura mare apel la „societate“ pentru scăparea Sécuilor din brațele ucidețoare ale romanismului, mâne se împinge statul la întărirea pasurilor ardelene. Și totdeauna se exagerează și se trec marginile într'un mod foarte neîndemânatic. Dacă cineva ar voi să iee în serios aceste exhortațiuni ale patrioților prea ușor agitaibili, ar trebui să creadă, că asupra orisonului politic al Ungariei s'a ridicat preste noapte și fără veste un negru și amenințător nor, care foarte curând s'ar descărca în forma unei cestiuni ardelene. În acest stat există destule cestiuni delicate, și oamenii ar trebui să se ferească a le mai înmulți fără de nici o lipsă. Matadorii presei, pe care-i înțelegem aici și care de ani îngelungați se joacă cu focul întocmai ca băeții, mai făcând afară de așa numita politică oficială încă și „politică de societate“ pe barba lor, ar trebui să se gândească, că prin punerea pe tapet a unei cestiuni ardelene, ar deștepta spiritul adormit al particularismului și ar sprigini pregătirea revenirii la individualitățile istorice-politice și în Ungaria.

Dela anul 1868 nu mai există un Ardeal nici în înțeles politic, nici în înțeles constituțional, și această noțiune de țeară chiar și într'un înțeles etnografic ar dispăre cu atât mai ușor, cu cât toate tipurile variei sale populațiuni se găsec și în Ungaria propriă. Una din cele dintâiu fapte ale ministerului Andrassy a fost aceea, că prin articolul de lege 43 din 1868 a executat în realitate uniunea Ardealului cu Ungaria, care uniune a fost deja decretată prin legile speciale ale dietei dela Pojon și ale dietei din Cluj dela anul 1868, — și că a stabilit într'u toate continuitatea de drept întreruptă la anul 1849. În acel articol de lege se spune precis, că împărțirea teritorială după națiunile politice și după privilegiu se desființează și se dispune din nou eg' la îndreptățire a tuturor cetățenilor Ungariei și ai Ardealului. Guvernul contelui Andrassy, care prin

această lege a întreprins un pas însemnat întru stabilirea statului ungar unitar, încă de pe atunci ținuse de consult și de lipsă a nu altera privilegiile Sașilor Ardeleni și astfel legea numită a rezervat regularea rapoartelor din fundul regiu unei dispozițiuni ulterioare a legislativei. Precum se știe, actualul ministru-president numai decât după întrarea sa în funcțiune s'a grăbit a satisface acestei intențiuni a legislativei, și astfel prin articolul de lege 12 din 1876 s'a desființat și cele din urmă rămășițe ale privilegiilor, din care în fundul regiu se formau drepturi, — și fundul regiu s'a încorporat în cele administrative în mod definitiv totalității statului. Prin aceasta își dete sufletul și cea mai de pe urmă rămășiță constituțională a Ardealului de odinioară, și de atunci încoace numai bine înrădăcinatul obicei de limbă este acela, care se mai folosește de acest nume. Și aceasta se întâmplă în timpul din urmă mai mult, ca altădată.

Ansă la aceasta dădu aparițiunea acelei proclamațiuni sângeroase, care s'a aruncat între masele poporului sub firma unei Românii iridente până atunci necunoscute. Acea biată scrisoare și-a făcut însași sentența. A fost antidinastică, prin ceea-ce a dovedit, că Românii din Ungaria sunt străini de autorii ei. Ea provocase la brutalități „în detal“ și prin aceasta arătase, că autorii ei sunt copii politici. Cu toate aceste întreaga presă se întoarse cu o turbare și indignațiune nespasă în contra acestei proclamațiuni, — așa ceva dușmanului ușor putea să-i pară a slăbiciune — și sub această presiune grozavă a opinii publice, treaba ajunsese chiar și până la nisce pași diplomatice. Guvernul din București a dovedit cu acest prilegiu o prevenire și o loialitate, ca și la care cu atât mai puțin se putea omul aștepta, cu cât rapoartele comerciale-politice ajunseră chiar prin măsurile guvernului ungar la un grad de amărăciune cu totul mare. Urmară expulșările mai multor Români ungureni din București, care — pe drept ori pe nedrept, rămâne lucru încurcat — au fost bănuți de a fi luat parte la uneltirile României iridente. Aici s'a luat cu mulțumire act despre această dovadă de loialitate, — spiritele însă tot nu voră să se liniștească. Cele mai grase rațe sburără pe deasupra munților și se încuibă în diare ca nisce sciri alarmatoare. Ieri aveau Românii să aprindă un opid maghiar, astăzi se aflară patroane de dinamită la cutare popă, ear' mâne ar avé Românii cutărui district să se adune la deprinderi militare, spre a se pregăti pentru „toate eventualitățile“. Ce e drept, oficioasele tăiară rețele numai decât în ziua următoare, cu toate aceste ele se făceau a sc' o mulțime de lucruri misterioase, pe care trebuia să le retacă, și astfel în loc de a domoli spiritele, le agitau tot mai tare. Sosiră în sfârșit comunicările semi-oficiale, că guvernul a fost silit să trimită vre-o câteva companii de infanterie în comitatul Albei-inferioare și să întărească posturile de gendarmerie în unele districte ardelene, spre a împedea ori-și-ce izbucnire a propagandei române; și acele de asemenea n'au fost prea potrivite, de a împrăscia îngrijirile deja deșteptate. Expediția militară a fost însă și unicul simptom, că dincolo de munți lucrurile nu mergeau tocmai în toată tigna, că Românii ațărți de popii lor au fost gata să comită o prostie. Posibilitatea acestei prostii însă se puse pe tapet ca o

ardețoare cestiune politică, și aceia, care pronunțau mai mult cuvântul „trădare“, aveau mai multe cuvinte de a striga, de oare-ce ei trebuiau să alunge dela sine suspițiunea, de a fi ei înșiși urdătorii intelectuali — deși fără de voiă — ai acelei trădări. Sperez, că o vorbă deschisă și binevoitoare în această materie nu o să fie rău înțeleasă. De vre-o doi ani încoace se lancează la noi o modă, politică, care ușor poate să devină primejdioasă, cu toate că cercurile normative ale guvernului s'au abținut dela ea și i-s'au împotrivit în câtva și întru cât era cu puțință așa ceva, fără de a-și perde popularitatea, ceea-ce în Ungaria e un lucru indispensabil.

Literați și deputați mai tineri, care dealtmintelea sânt aderenți fideli și supuși ai ministrului-president, de mai mulți ani încoace răspândiseră pe calea presei devisa, că consolidarea statului ungar în înțeles curat maghiar, nu se poate duce în îndeplinire prin singura politică oficială a guvernului, ci că spre aceea trebuie însași activitatea „societății“ să-i deie mână de ajutor. Sub această firmă se ascundea cel mai încăpăținat șovinism, care se cultivase tot mai tare și s'a genat numai să ese la iveală în toată golăteasa. Oamenii se provocau la exemplul Angliei, unde însași activitatea societății a produs cele mai mari reforme, uitaseră însă într'acea două lucruri: că societatea engleză posedă o organizație socială în esență cu totul alta și dispune de puteri cu mult mai bune, decum dispune cea maghiară, și că această activitate propriă săvârșesce adevărate minuni pentru umanitate, ear' de politică se feresce și se feresce înainte de toate, de a pregăti politicei oficiale perplexității ori de a-i pricinui chiar daune efective. Urmindu-se odată mișcarea, literații și cei mai tineri politici din opozițiune nu voră să apară mai puțin patrioți, decât cei din partidul guvernamental. Oamenii deci se întâlneau, se înțelegeau și se întreceau pe terenul activității „sociale“. În curând se născu o lăcitate formală în ceea-ce privește patriotismul. Forma fii în curând aflată. Se numesce „reuniune de cultură“. Cea dintâiu s'a ivit în Ungaria de Nord, a doua în Ardeal, a treia în Ungaria de Sud, — deci în cele mai expuse puncte ale țerii în înțeles național. Scopul principal este: Răspândirea limbii maghiare în familie și în școală, împedecarea desnaționalisării Maghiarilor, care trăiesc în aceste provincii, însă nici decum maghiarisarea celorlalte naționalități. Cu incasarea mijloacelor materiale am ajuns în ceea-ce privește iubirea de patriă într'u adevăr la nisce momente, care se emoționează. În restimp de vre-o câteva săptămâni reuniunea ardeleană de cultură dispune în această țeară săracă de o avere de preste 300,000 fl. Din aceste reuniuni voiau acum să formeze o reuniune centrală, ca să li se desvoalte activitatea într'un mod concentric. Această unificare însă s'a fost amânât, și noi tare am trebui să rătăcim, dacă această amânare nu s'ar pute reduce la o directă dorință a guvernului, care a fost mai bine informat despre mișcarea, ce acțiunea reuniunilor de cultură a fost produs-o între naționalități, — și care s'a temut de o reacțiune puternică.

O a doua dovadă despre prevederea sa mai înaltă și mai bună și-a dat guvernul prin aceea, că a cassat hotărîrea

comitatului Satu-mare, a cărui congregațiune a decis în urma propunerii contelui Stefan Károlyi aruncarea unui adaus de dare de un procent în favorul reuniunilor de cultură și a provocat și pe celelalte comitate, spre a aduce asemenea hotărîri. Cevași mai mult tact și mai multă precauție ar fi într'un stat poliglot cel puțin un lucru tot atât de patriotic, ca și rod-montadele campionilor acestei activități sociale. Cu puțin țile înainte de asta a apărut și în limba germană excelentul op al profesorului și deputatului dietal Ludovic Lang despre „statistica populațiuni Ungariei“. Textul explicativ lipsesce din edițiunea germană; aceste sarbede tabele de cifre și de cartograme polychromice vorbesc, îndeosebi în ceea-ce privește datele despre naționalități, destul de clar fiecărui politic prevădător. Între 60 comitate numai 10 există, în care locuitorii maghiari fac mai mult de 90 procente; sânt însă apoi 14 comitate, în care naționalitatea domnitoare nu o duce nici baremi până la 10 procente. Cu deosebire instructive sânt aceste date relativ la Ardeal, ceea-ce ne interesează aci mai de aproape. Între comitatele ardelene figurează numai două cu câte un fragment de optzeci de procente Maghiari; în al treilea scade deja mărimea procentului la 56 și în comitatul Sibiului își ajunge minimul de 2.18 procente. Față cu aceste însă în două comitate locuiesc mai mult de 90 procente Români, în trei mai mult de 70 procente, în trei mai mult de 60 procente, și așa mai departe. Noi lăsam de astădată cu intențiune la o parte datele cu privire la populațiunea germană din Ardeal, ca să omitem și cea mai mică aparență a unei oare-care tendențe.

Astfel de împregiurări ne silesc cel puțin să fim precauți mai cu seamă într'un timp, în care mișcarea națională foarte ușor ar pute provoca complicațiuni internaționale, în care această agitațiune a reuniunilor de cultură, probabil, va da de o reacțiune groznică la granițele de Sud-Ost ale imperului, unde de present este destul material aprinđător adunat la un loc. Oamenii din Ungaria trebuie numai să voiască și nu se va nasce o cestiune ardeleană. Acela, pentru care ministrul-president Tisza e prea puțin național, nu e destoinic pentru politică, acela trebuie simplu făcut inofensiv în timpurile cele grele. S.

A treia univesitate.

Eară s'a început a se face vorbă despre „a treia univesitate“; maghiară, — se înțelege.

Dicând că „se înțelege“, se nu creadă cineva, că acest „se înțelege“ purcede din convingerea noastră subiectivă. Sântem numai interpretii stării faptice din Ungaria când vorbim așa.

Dacă ar pute fi vorba, cum ar trebui să fie, de un „se înțelege“ al nostru, apoi, după-ce pe teritorul coroanei unguresci sânt două univesități maghiare și una croată, ar fi numai o consecuență logică, ca a treia, respective a patra univesitate să fie a populațiuni celei mai importante din Ungaria după Maghiari. Trei milioane de Români, cari nu fac mai puțin sacrificii pentru monarhia austro-ungară și pentru Ungaria, ar merita considerațiunea aceasta.

Atitudinea întreagă a bărbaiilor politici maghiari, de când au ei cuvântul cel dintâiu în afacerile publice ale statului, ne spune însă, că logica noastră nu e și logica lor.

Ministri, legislatori și cu un cuvânt toată lumea inteligentă a Maghiarilor și-au creat o logică pentru sine, a cărei conlucsiune finală este: maghiarizarea. Și în logica aceasta nimica nu încapă mai puțin decât tocmai o universitate română.

Cumcă logica maghiarizării este predominantă acum și la crearea unei universități noi în Ungaria, se vede și din împregiurarea, cum opiniunea publică maghiară caută locul, unde se se pună universitatea cea nouă. Nu este hotărît încă locul, unde are să fie. Se susține însă cu multă posivitate în opiniunea publică maghiară, că are să fie în Pojon sau în Seghedin. Ba unele faime merg până a da preferență hotărîtă Seghedinului.

Ar fi așadar' inconsecuentă logica maghiară, dacă s'ar cugeta la universitate română.

O logică poate fi falsă, pentru-că a mâncat dela premise false. Consecuentă însă poate fi pentru aceea. Și așa este logica maghiară în politica naționalităților.

Bărbații, cari în timpul dela 1867 incoace au știut fi normativi cu părerile lor în afacerile politice ale Ungariei, s'au pus pe terenul maghiarizării. Legea prin inconsecuență numită legea pentru naționalități, din anul 1868, a fost un paravan, care avea să ascundă adevărata atitudine și tendență. Cu toate acestea acei ce au proiectat-o și în cele din urmă au votat-o, nici atunci nu s'au știut stăpâni, ci și-au denunțat tendența, lăsându-și ușițe, prin care, fără multă bătaie de cap și fără de nici o șială, se poată ajunge la scopul lor premeditat.

Tot ce s'a făcut dela legea amintită încoaci: în legislațiune, în administrațiune și chiar și în justiție, — s'a făcut în interesul tendenței de maghiarizare. Aceasta nu o poate nega nimeni.

Lucru hotărît dar', că universitatea, despre care se scrie prin diare, nu poate fi decât o universitate pentru Maghiari, sau, ceea-ce este tot atâta, pentru promovarea maghiarismului.

Într'un timp când institutele de educațiune, de câștigare de cunoștințe și de științe sînt puse de guvern și de toți câți au să dîcă un cuvânt în afacerile publice ale țerii în serviciul unui șovinism unilateral, înzadar ne-am răci gura pentru o universitate română.

Se dau la o parte, se suprimă scoale și constituțiuni elementare și de tot inferioare în interesul maghiarismului și noi tot să îndrăsnim a ne cugeta tocmai la o universitate.

Aceasta, ne-ar reflecta compatrioții bărbați politici ai Maghiarilor, ar fi totuși prea mult, avînd numai cinci gimnasii preste tot, dintre care unul numai de patru clase.

Așa este, dîcem și noi din parte-ne și mai ales, până când compatrioții maghiari stăruiesc a da de rușine și legea lor de naționalități, nici noi n'am săi, ce am începe cu universitatea.

Fie la Seghedin, fie la Pojon, sau chiar la Kecskemét, universitatea care se va înființa

de nou, va fi o universitate pentru Maghiari în prima linie. Va se dîcă, pentru o mîndă de oameni, cari se obtrud cu puterea a reprezenta singuri populațiunea cea mare a regatului unguresc, în speranță, că în chipul acesta vor îndupleca majoritatea țerii să se transformeze toată în Maghiari.

Amăgire!

Dar' nu numai: periculoasă amăgire, dîcem noi, fiindcă nu vedem nicăiri, nici la Români, nici la Sași, nici la Sârbi, nici la Slovaci, nici chiar la Ruteni, cu atît mai puțin la Croați, dispozițiunea de a se face Maghiari. Mai curînd am puté dîce, că se simte o dispozițiune spre reacțiune în contra impunerii celei nenaturale a unei mâni de oameni străine cu totul de sângele celorlalte popoare europene.

Nu cumva în dispozițiunea aceasta presupune ministrul Trefort presemnele disoluțiunii statului unguresc?

Ministrul de culte și instrucțiune publică al Ungariei, dl Aug. Trefort, deși într'o pozițiune așa înaltă în administrațiunea și conducerea statului unguresc, se pare că n'are cunoștință și nu a pîtruns în firea statului unguresc. Trîind în idea, că și Ungaria este ca patriă strămoșilor sei, ca Francia, sau că are să se facă așa, pierde cu totul din vedere firea statului unguresc. De aceea șablonînd instrucțiunea și vrînd să șablonizeze și toată administrațiunea cultelor, vrea să șablonizeze și toată instrucțiunea de jos până sus.

Și până acum are causă să se plîngă, că o parte mare din junime nu are, în ceea-ce privește universitățile, loc în patrie. Creînd și a treia universitate maghiară, va fi pentru cea mai mare parte a junimei și mai puțin loc la universitățile, cari n'au atît știința, cât maghiarizarea înaintea ochilor.

Maghiarii cu influență în afacerile politice ar trebui să nu uite, că au precipitat lucrurile la 1848; le-au precipitat la 1867 și 1868 și le precipită mereu până în ziua de astăzi. Ar trebui să mediteze asupra împregiurării acesteia, mai ales acum, după ce au dinaintea ochilor profeția ministrului de culte și instrucțiune publică.

Un rezultat sănătos într'o astfel de meditare le-ar câștiga în adevăr titlul cel mai veritabil de patrioți buni în toată privința dacă, devenind patrioți buni, după cum se socotesc a fi, vor căuta, până nu va fi prea tîrziu, a transforma toate aședămintele pe basa principului, unic salutar pentru Ungaria, care își are baza în poliglotismul țerii. Numai după ce ar fi premers aceasta, va fi bine a se gândi la crearea universităților mai departe. Nu pentru altă, decât ca fiitoarea universitate să se poată aduce în consonanță cu consecuențele acelu princip și să nu se mai spească institutele de paradă.

Sîntem siguri că glasul nostru și deastădată are să resune în pustie. Ambițiunea; dar' ce vorbim de ambițiune?! Sumeția maghiară e cu mult mai mare decât să bage în seamă vocea noastră.

Cît pentru noi, avem, și dacă nu vom fi băgați în seamă, o tristă de tot tristă mîngăiere. Maghiarii n'au băgat în seamă vocea celui mai înțelept bărbat de stat al lor, vocea lui Stefan Széchenyi. Conlucsiunea nu o mai facem noi; o lăsăm ministrului de culte și instrucțiune publică, dlui Augustin Trefort.

Răsboiul sërbo-bulgar.

Deja cu trei zile înainte de declararea de răsboiu a Sêrbiei exista mare temere, că conferința nu va puté ajunge la nici un rezultat, din cauza atitudinii Engliterei și a hotărîrii Rusiei, de a cere depunerea principelui Alexandru.

La frontiera Sêrbiei se observa o mare mișcare de trupe, ca și cum ar fi vorba de o înaintare generală.

S'au luat măsuri pentru a se înlătura ori-ce surprindere. Garnisoana Vidinului a mai fost întărită cu 400 de oameni.

Situația se observa, că devine din ce în ce mai încordată; prin cercurile diplomatice se vorbea că de un ce foarte cu puțință despre nereușita conferinței. Situația acum s'a agravat într'un mod, care nu ar puté să mai lase nimeni cea mai mică iluziune. Numai în temelul siguranței, că conferința nu va isbuti, Sêrbia și Grecia se simte așa de tari în pozițiile lor respective. În zilele ultime era evident, că Sêrbia va lua o hotărîre definitivă. Se așteptau cu mare nerăbdare sciri din Belgrad.

Armările au fost reîncept pe o scară ne mai pomenită; ori-cine putea dîce, că preste două zile o să isbucnească un răsboiu.

Din Belgrad se telegrafiază, că cele mai aspre măsuri polițienesci s'au luat față cu străinii. Toți proprietarii și hotelierii au primit ordin ca să anunțe la poliție pe toți străinii încuartați și mai cu seamă se aibă în aproape băgare de seamă pe Bulgari și pe Ruși.

Diarele ruse din St.-Petersburg scriu că Rusia nu poate să renunțe la propunerile sale, Rusia voiesce să-și redobîndească aceeași influență în Bulgaria pe care avut-o mai înainte.

„Vossische Zeitung“ află din Londra, că ambasadorul Rusiei la conferința a declarat, că Rusia nu poate admite acțiunea Porții în Rumelia orientală pentru restabilirea statului *quo* decât numai cu condițiunea că acea acțiune să fie pusă sub un control internațional.

Partidul rus din Sofia speră că Bulgaria va fi mai ocupată de oștiri rusesci. Cei din Belgrad însă cred că această ocupațiune se va săvîrși decât o oștirile austro-rusesci.

Din Londra se scrie diarului „Neue freie Presse“, că părerile Angliei se deosebesce foarte mult decâtă acelea ale imperiilor de Nord. Sir White a semnat protocolul conferinței care recomanda restabilirea *statului quo ante*, dar' a cetit o declarațiune, în care se dîce, că deși guvernul Angliei vede în teorie în restabilirea *statului quo ante* cea mai simplă soluțiune, totuși în practică restabilirea o crede ca imposibilă. Protocolul conferinței prin urmare n'are mai mare însemnătate decât avea nota circulară adresată Sêrbiei și Greciei.

În sfîrșit a întrat și evenimentul, care de săptemîni încoaci era de prevădut, și la care ne așteptam de vre-o câteva zile încoaci în tot momentul: Regele Milan a declarat răsboiul Bulgariei. Eată proclamațiunea regelui sêrbesc:

„Fidel politicei tradiționale a Obrenovicesilor, spre scutirea intereselor tradiționale ale patriei am întreprins cu ajutorul reprezentanților iubitului meu popor toate măsurile provocate prin violarea tratatului din partea principatului Bulgariei, spre a arêta în mod clar și precis, că Sêrbia nu poate să fie indiferentă față cu alterarea echilibrului popoarelor din Balcani și îndeosebi, dacă aceasta se întimplă în favorul unui singur stat, care fie-care moment al libertății l-a folosit numai spre aceea, de a dovedi Sêrbiei, că e un rîu vecin și că nu vrea să respecteze nici drepturile nici chiar teritorul aceleia. Măsurile vamale până acum nejustificate, pe care principatul bulgar le-a folosit în contra Sêrbiei și prin care s'a nimicit ori-ce comunicațiune comercială între aceste două țeri n'au avut alt scop decât să dovedească dușmânia, pe care a nutrit-o Bulgaria totdeauna în contra Sêrbiei. Apropierea ilegală și forțată a Bregovei, spinginirea și încurajarea publică a trădătorilor de patrie dejudecați întru întreprinderile lor rebelice și îndreptate în contra ordinii interne a Sêrbiei; pe toate aceste le-am suferit pîtruns de acea dorință, ca să dau dovedi de o astfel de răbdare, care i-se șede unui stat, care și-a rescumpărat libertatea prin sângele seu propriu, care s'a desvoltat între simpatiile Europei și a respectat la tot pasul drepturile altora întocmai ca pe ale sale proprii. Intenționata maltratare a supușilor nostri în Bulgaria, închiderea graniței, îngrămădirea masselor de voluntari nedisciplinați la granițele Sêrbiei și atacul acestora îndreptat în contra populațiunii granițare și chiar în contra armatei noastre, care a fost încredințată cu apărarea teritorului sêrbesc; toate aceste formează o provocare intenționată, pe care eu nu o pot suferi nici în numele celor mai sînte interese ale țerii, nici în numele demnității poporului, nici în numele onoarei armelor sêrbesci; și aceste sînt motivele, pentru care eu dau curs liber inimiciții publice, pe care a creat-o guvernul bulgar și

Foita „Tribunei.“

Hermina.

(Urmare.)

Tatăl Herminei, acel tată, pe care își propusese Scarlat să-l mai roage odată, era un oficer superior încă din timpul primului imperiu, de un despotism absolut unit cu extravagante necrețute, care arêtau fără îndoială o alterare la creeri. Cu toate aceste familia întregă trebuia să primească și să sufere capriciile lui. La idea, ca tinerețea Herminei să fie sacrificată unui bătrîn consumat înainte de timp, toate sentimentele nobile și marinimie doamnei de Sent-Mesme, s'au revoltat împedecând această fericire închipuită a copilului seu. Pentru prima oară se împotrivise dînsa dorințelor bărbatului ei și a putut reuși.

Domnul de Sent-Mesme era de treizeci de ani când a vîdut-o pentru prima dată; ea era de șesepredece, și ochii albaștri ai d-șoarei Felicia Degremont atrăsese multe priviri. Ea o scia aceasta, dar' era un ânger de nevinovăție, de candoare prelîngă aceasta instruită și iubită de părinții, pe care ea îi adora.

Domnul Degremont era comandat în orașul * * care atunci era încă francez.

Căpitanul de Sent-Mesme observase toate farmecile d-șoarei Felicia și își propuse a se face cel mai preferat admirator al ei.

Vădînd că nu reușese, avî recurs la un mijloc. Trecînd într'o di călare prin fața bal-

conului comandantului, unde mai multe doamne stau rîzimate, îi dete calului seu un așa avînt, că acesta îl trînti la o distanță mare, isbindu-l cu capul de o peatră, unde rămase sîngerat și aproape fără vieață.

Se lăvise mai tare de cum dorise, cu toate acestea nu regretă, căci fiind transportat în casa comandantului și dîndu-i-se cele mai mari îngrijiri, nu întîrziă a transmite și în sufletul Feliciei amorul, care consuma pe al seu. Se însură cu ea, dar' după câțiva ani, pe care și-a petrecut juna femeie lîngă părinții ei, el își dădă pe neașteptate demisiunea ca șef de exca-dron și își duse femeia la cealaltă margine a Franței, pe o coastă a Pireneilor, unde îi veni idea de a-și construi un palat în genul Alhambra.

Această copie de pe locuința regilor mauri ar fi sîmînat mai bine cu castelul clătîntor al babei Carabossa, dar' contele de Sent-Mesme era încântat de opera sa.

Adevărat vorbind, această construcțiune, care nu seamănă cu nici un lucru cunoscut, nu a fost nici odată terminată. Contele, la o epocă anumită a anului, chema o grupă întregă de lucrători, cărora le comanda a dîrfma aproape tot ce zidise în anul trecut, acest lucru se repeția mai bine de douăzeci și cinci de ani. Din aceste diverse dîrfmări, construcțiuni, înfrumșetări și restabiliri, a eșit un întreg foarte ciudat. Se afla în castelul seu o curte pătrată, unde trebuia să se găsească vase de porfir și ape sgomotoase; dar' și vasele și apa străluciau

prin absența lor, și șirurile de stâlpi dela galeria dreaptă lipsiau cu desevîrșire. Scara principală a locuinței se clătina totdeauna în rîzămătoare. În sufragerie, unde padimentul săria în sus când cineva din nefericire călca prea tare, se aflau expuse pe patru petri cele patru anutimpuri. Vara avea un ochiu plesnit, și iarna cu un deget mai puțin, dar' nimeni nu se uita așa de aproape. O galerie de tablouri se afla în centrul locuinței; se găsiu toți pictorii în această galerie, chiar Raphael, afirma domnul de Mesme; este drept că praful, care acoperia multe goliciuni, ascundea foarte firesc și semnătura.

În dosul acestei galerii se deschidea salonul, care răspundea pe o terază, de unde aveai o privire admirabilă. Contesa și ficele sale își puseră toată silința de a da acestei odăi o înfățișare — de apartament de primire, și reușiseră. Nu se afla decât o gaură în tavan, și pentru-că nu se mai găsiu și altele, contele considera aceasta ca un lucru de nimic.

În zilele de ploii mari, dna de Sent-Mesme, adesea suferîndă, deschidea cu multă supunere o umbrelă de ploaie ad hoc, pe care o ținea totdeauna la căpătuiul seu, tocmai ca soldatul pistoalele, și sub acel adăpost necesar ea cetia în patul seu mai multe capitole Bărbatul ei găsiă că lucrul acesta e foarte natural; pe lîngă asta el încerca mereu la acoperișuri noi și încercînd, nu se îndoia că va găsi odată mai bune pentru a fi mulțumit, până atunci răbdare.

(Va urma.)

Popoarele Ardealului în agricultura, industrie și comerț.

(Studiu etnografic-economic de Ioan Hintz.)

Sași.

(Fine, urmare din n-rul 251.)

În anul 1526 perdî Ungaria lupta decisivă dela Mohaci și Turcii supuseră stăpînirii lor partea cea mai cultivată a monarchiei ungare. Ardealul își mîntui pentru sine un fel de nea-tîrnare și-și alese principii. Această stare aduse după sine lupte de partide și cea mai mare nesigurantă a dreptului. Jaf, devastare, incendiare, omor, erau la ordinea zilei decâtă armatele turcesci ce năvăliu adeseori în țeară, așa, că trebui să înceteze ori-ce desvoltare industrială. Industria se ridică însă prin descoperirea căii maritime pe la sudul Africii. Comerțul, la care își aveau partea lor și Ungaria și Ardealul, luă direcțiunea dela Constantinopol și Marea-Neagră spre țerile vestice și sudice.

Vechii Sași și-au dat mari silințe să scape de perire industria și pozițiunea lor economică. Cei dintăiu principii aleși ai Ardealului deteră și ei unele ordinațiuni în favoarea industriei și comerțiului, dar' nu putură abate urmările stricăcioase ale certelor de partide și ale năpastelor. Cu căderea agriculturii se iviră foamete și pestilențe. Poporațiunea muncitoare stă în nelucrare din cauza nevîndării. Brațele și capitalurile se retraseră dela industriă. Nu mai era nimic de exportat în învecinatele provincii dunărene; importul însă de produse brute de valoare din

am dispus fidelei și bravei mele armate să treacă granița principatului Bulgariei. Causa dreaptă e pusă sub decidera armelor, sub bravura armatei și sub scutul Atotputernicului. Aducând aceste la cunoștința scumpului meu popor, conțez în aceste timpuri grele la iubirea lui de patriă la aderarea lui la sfânta cauză sârbească.

Ordinul de război al principelui Alexandru din Bulgaria iese:

Regele Sârbiei ne-a declarat războiu. El a dat ordin armatei sârbesce să intre pe teritoriul nostru. Frații noștri Sârbi în loc de a ne sprigini, vor să ne ruineze patria. Soldați, arătați-vă curajul de a apăra pe mamele voastre, vatra voastră! Persecutați până la extirpare pe inamicul, care ne atacă în mod timid — trădător. Înainte fraților! Dumnezeu ne ajute și ne dea biruință!

Cele mai noue sciri cu privire la războiu sunt următoarele:

Semlin, 14 Noemvrie n. În cercuri bine informate se povestesc că via Niș-Belgrad ar fi trecut o depeșă a regelui Milan la Împăratul Francisc Iosif, în care îi comunică despre intrarea Sârbilor în Bulgaria și despre o luptă sângeroasă între Sârbi și Bulgari, în care Sârbi ar fi fost învingători.

Semlin, 14 Noemvrie n. Publicarea manifestului de războiu a accelerat intrarea unui batalion bulgar pe teritoriul sârbesc la Blassina. Bulgarii au fost respinși având zece morți și mulți răniți. Sârbi încă au avut mai mulți răniți. După ameați circula prin Belgrad scirea pozitivă că orașul Trn ar fi fost ocupat de către Sârbi după o scurtă dar puternică rezistență. Prefectul din Trn a căzut în luptă. Bulgarii fug de pretutindine. Satele bulgăresci Miioslavsi, Zedenigrad și Ivonsi, au fost ocupate de către Sârbi fără nici o luptă.

Paris, 14 Noemvrie n. Conform unui tratat încheiat între Serbia și Grecia, aceasta din urmă va declara Turciei numai decât războiu.

Sofia, 14 Noemvrie n. Deoarece Sârbi au pușcat ieri asupra unei cete de Bulgari consistătoare din 20 de soldați și au pușcat pe unul dintre dinșii, trupa bulgară s'a retras după o baricadă și a dat foc asupra Sârbilor, dintre cari au căzut opt inși morți.

Belgrad, 14 Noemvrie n. Trecerea graniței la Zaribrod, Clisura și Bregova s'a întâmplat noaptea la 1 oară, fără de o rezistență mai mare. Pe drumul dela Trn la Blossina s'a întâmplat lupte mai mari. Bulgarii se retrag pretutindeni. Oștirea sârbească e aproape întreagă pe teritor bulgar.

Sofia, 14 Noemvrie n. Se anunță oficial, că Sârbi au intrat așii dimineață în teritoriul bulgar, trecând granița aproape de Zaribrod.

aceste țeri fructifere, ce era până în acest timp în mâinile indigenilor, trecu în mâinile Armenilor și Grecilor, cari se refugiaseră în Ardeal, din patria lor, din cauza crușimilor Turcilor, și reimprespătară încâtva această decădută și sărăcită țeară pe terenul activității industriale.

Pentru industria ardeleană a fost o mântuire, că această țeară ajunse pe la începutul sutei a 18-a sub scutul Austriei. Veni liniștea și siguranța dreptului în țeară. Dar' trecuseră timpurile, în care chiar Sașii s'ar fi mai putut ridica la înălțimea de odinioară a industriei lor. Sub presiunea a doi secolii de groază ei își perduseră capitalurile, sîrguința și rîvna, nu mai putură ține pas cu dezvoltarea industriei. Au fost străntorați de importul tuturor fabricatelor mai cu seamă din Viena, import promovat acolo de atotputernicul guvern.

La începutul sutei a 19-a vedem producțiuni amăsurate timpului numai la pelării fini, luminări, la câțiva pelari și postăvari. În anii 1852 până la 1860 libertatea făcî primii pași în țeară și în anul 1867 pași cu cele mai extreme consecuențe ale dărniceii producțiunii industriale. Industriașii sași arătară în curînd, că pentru noul timp își păstraseră oare-care spirit și putere bănească. Vedem fabrice de nou înființate — deși nu numeroase; dar' le vedem în mâni săsesci, și asta e îmbucurător, fiindcă se adevărește eternul adevăr, că o proporțiune pîtrunsă de spirit industrial, este o binecuvîntare economică pentru țeară.

În fața acestei invasiuni care n'a fost precedată de o declarațiune de războiu prealabilă, guvernul, susținut de popor, a hotărît să apere prin toate mijloacele cauza națională bulgară.

Intențiunile pacifice semnalate în depeșă de ieri seara sînt cu totul anulate.

Poporațiunea manifestă un mare entuziasm.

Sofia, 14 Noemvrie n. („Oficial“.) Așii dimineață, la rîvîrsatul zorilor, Sârbii, fără să fi adresat o declarațiune de războiu, au violat teritoriul bulgar.

Puterile inamice cuprinzînd: artilerie cu 15 tunuri, un escadron de cavalerie și un batalion de infanterie, — s'au îndreptat spre satul Planinița. Artileria și infanteria înaintează prin șoseaua din Zaribrod.

În statul Pascaș a sosit o companie de infanteria sârbească.

Alte două escadroane de cavalerie au trecut prin satul Gonidol, și se îndreptează spre Planinița.

Cronică.

Rectificare în cestiunea iubileului dlui Tisza. Am comunicat sînt acum câteva zile informațiunea, că congregațiunea comitatensă a respins propunerea de a se trimite dlui Tisza o adresă de felicitare pentru aniversarea a zecea a guvernării sale.

Informațiunea aceasta era inexactă. S'a vorbit, cei drept de aceasta, dar' în congregațiunea din Sibiu o asemenea propunere nu s'a făcut, și prin urmare nici că se putea respinge.

Convențiunea comercială cu România.

Textul proiectului ungar pentru renouirea convențiunii vamale și comerciale cu România, e aproape gata la ministerul de comerț din Budapesta. Cu privire la câteva puncte se mai așteaptă studiarea intereselor industriale. Pentru studiarea acestora s'a trimis în Brașov Adolf Turoczy, consilier suprem în ministerul de finanțe.

Administrația maghiară. Din Totháza ni se trimite următoarea scrisoare: „Ca să aveți cunoștință despre administrația de pe la noi, vă comunic pe scurt un caz în felul seu cu totul excepțional. În comuna curat română Totháza, cercul administrativ Mociu, patru indiviți cu stare, s'au înțele ca să iee în arîndă dreptul de „crîsmărit scurt“ al fostilor iobagi ceea-ce li-a și isbutit. Jidanul însă, care ține celelate regale de preste an, a dat la toți beutura în credit, și acum în timpul când se vinde beutura consortilor români, el a exoperat dela energiosul solgăbirău al Mociului un executor cu 1 fl. pe și și intertențiune până atunci, până când îi va eși toată pretensiunea, și aceasta a făcut-o mai înainte de a fi provocat pe cineva să-și plătească datoria. Acest executor e deja de două săptămâni în sus numita comună, — când își va fi misiunea încă nu se scie, căci poporul e foarte lipsit de bani. Astfel se execută legile extra-liberale ale Ungariei.“

Res romanicae. Sub titlul *res romanicae* „Kolozsvári Közlöny“ spune, că „Luminătorul“ înceată a mai apăre în fiecare și, ci din contră va apăre numai odată pe săptămână. „Luminătorul“ care a apărut de trei ori pe săptămână, ear' nu în toată ziua, va apăre precum scim noi de două ori pe săptămână ear' nu odată. Bucuria celor dela „Kol. Közl.“ dar' nu se realizează.

Scire militară. „Pester Lloyd“ primesce din Aiud următoarea telegramă: „Aședarea permanentă a unui batalion de infanterie din armata comună la Abrud s'a dispus pe calea ordinațiunii. Poporațiunea e liniștită.“

Himen. Dl Georgiu Foica, candidat de advocat în Sibiu, își va serba Dumineca viitoare cununia cu dsoara Aloisia Schopf.

— Dl Iuliu Lupan, își va serba la 22 l. c. n. cununia cu dsoara Georgina Popa în Blaj.

Ludovic Tolnay, directorul căilor ferate maghiare, urătorul politiceii maghiare de comunicație și așa dîcînd maghiarizatorul căilor ferate din Ungaria și-a dat demisiunea. Se dice, că intrigi personale au dat ansă acestei demisionări și foile opoziționale se îndoiesc, că guvernul îi va primi demisiunea. Demisionînd Tolnay, a părăsit totodată și capitala.

Din Bucovina. Președintele țerii a numit pe concipistul dela guvernul țerii dl Visarion Gribovschi (Român), de comisar la căpitanatul din Cămpulung, ear' pe practicantul de concepte dl Nicănor Macovei (Român), de concipist la guvernul de aici.

Concipientul dela direcția financiară din Cernăuți, dl Isidor Socolean, s'a numit decătră ministerul comun de finanțe, contele Kallay, de

concipient adiunct la despărțitura financiară a guvernului din Seraievo cu un ajutor anual de 800 fl. v. a.

Teologul absolvent Georgescu din România s'a promovat la universitatea de aici de doctor de teologie.

10.000 fl. pentru cultur-egylet. Comitatuul Tîrneavei-mici, precum aflăm din țiarele maghiare, a hotărît să dee cultur-egylet-ului 10.000 fl.

Cutremur de pămînt la București și Brașov. La București s'a simțit în 13 l. c. noaptea în mod foarte distinct, un cutemur, care a durat cam două secunde. Acest cutemur s'a simțit, la aceeași oară, și în orașele următoare: Bîrlad, Brăila, Focșani, Giurgiu, Măcin, Mișil, Oltenița, Râmnicu-Sărat și în comuna Valea-Călugărească.

Tot la aceeași oară s'au simțit și la Brașov vre-o patru lovituri, încât oamenii s'au scuturat în pat. Mișcarea s'a întîmplat dela Ost spre Vest și a ținut 4 secunde.

Asociațiunile noastre.

În lupta mare de existență a popoarelor, fiecare din aceste dator este a-și examina în continuu puterile și aptitudinile proprii. Numai cunoscîndu-le pe acestea, își poate ajunge mai cu siguranță scopul, cătră care țintesc. „Cunoaște-te pe tine însuși“, este o maximă foarte vechiă.

S'a dîs și cu drept cuvînt, se repeșec, că secolul nostru este secolul asociațiunilor.

„Unirea dă putere“ este cea mai modernă armă de luptă.

Minuni sînt rezultatele ei, ori încătrău ne întoarcem privirea.

Măncînd din aceste principii, subscrisul și-a propus a face un studiu istoric, comparativ despre toate asociațiunile, respective reuniunile române din Austro-Ungaria, de ori-ce categorie, precum: Asociațiuni literare, învățătoresci, reuniuni de femei, casine, institute de bani, reuniuni de cântări, de meseriași, de pompieri, asociațiuni de diletanți pentru teatre, coruri de plugari etc. etc.

De aceea îmi permit a adresa o respectuoasă

Rugare

cătră p. t. prezidenți, respective secretari ai tuturor asociațiunilor române din Austro-Ungaria ca, cel mult până la 1 Decemvrie v. a. c. să binevoace a-mi comunica *) următoarele date relative la asociațiunile, în fruntea cărora se află:

1. Numele și reședința asociațiunii, cu posta ultimă.
 2. Când? și la a cui inițiativă s'a înființat?
 3. Cine sînt conducătorii actuali?
 4. De ce mijloace dispune?
 5. Dacă și cum prosperează asociațiunea?
 6. Care e numărul membrilor actuali?
 7. A-mi-se trimite câte un exemplar de statute, ear' unde aceasta n'ar fi posibil, a-mi se arăta felul organizației.
- Eventuale rapoarte detaliate despre activitatea reuniunilor, vor da studiului meu o importanță cu atât mai meritoră.
- Chiar și rapoarte despre asociațiuni desființate, în cari se se arete cauzele desființării, încă vor fi de mare interes pentru studiu.
- În speranță, că rugarea mea va avî rezultatul dorit, — sînt cu stimă
- Brașov 1/13 Noemvrie 1885.

N. Petra-Petrescu.

Varietăți.

(Înfricoșate erupțiuni vulcanice la Java.) Nu s'a uitat încă erupțiunea vulcanică ce a fost în insula Java în Maiu trecut. Lava aruncată de ambele părți ale muntelui Smaro distruse, după cum se scie, toate bogatele plantațiuni de cafea, cari existau la poalele muntelui.

Sciri sosite din Batavia anunță, că încă nu se poate socoti întinderea acestui desatru. Se pare că au perit cel puțin 500 de persoane.

De câteva săptămâni numai, noue catastrofe de felul acesta par a se anunța. Vulcanul Merabi, situat în centrul insulei Java, dă semne de o apropiată erupțiune. Și aproape de muntele Krakatoa, de o sinistă memorie, se aud îngrijitoare sgomote subterane, însoțite de lumini, cari par a face să se presimță vre-un nou cataclism asemenea cu acela din 1883.

(Fără dureri.) Din Paris se scrie cu datul de 9 a l. c. următoarele: „E o vechiă poveste, că mulți medici trag dinți „fără dureri“, adică, că mulți medici ei înșiși nu simt într'aceea dureri. Ceea-ce suferă însuși bolnavul, poate să o povestească fiecare, care a plîns nopți întregi și neadormite. Acum are însă să se ajute tuturor acelora, care au dureri de dinți. Precum se vorbește în cercurile medicale din Paris, un dentist american, care locuiese în Paris, a descoperit un mijloc, care alină la moment ori-și-ce durere de dinți, respective preparează astfel nervii, încât dintele se poate trage, fără-ca pațientul să simtă cea mai mică durere.“

*) Sub adresa: N. Petra-Petrescu Kronstadt (Siebenbürgen.)

Probele, pe care le-a făcut medicul înaintea unui cerc de învățați, au avut cele mai strălucite rezultate. Spre a adevări, că lucrul întru adevăr e fără dureri, medicul respectiv a lăsat să i-se tragă un dinte sănătos, pe care mai înainte îl preparase cu tinctura sa, și a declarat, că el nu numai nu a simțit nici o durere, ci a avut chiar oare-care plăcere. Nu vom să presupunem, că dentistul american a mințit din considerațiuni speculative.

(Femei astronome.) După doctorese, vin acum și astronome. Un mare număr din tinere fete lucrează în acest moment la facultatea de științe din Paris și se prepară pentru studiul astronomiei.

Bibliografie.

„Romänische Revue“, erscheint monatlich. Abonnementspreis für Oesterreich-Ungarn ganzjährig 8 fl., halbjährig 4 fl.; — für Rumänien und Ausland ganzjährig 24 Frs. oder 20 Mk., halbjährig 12 Frs. oder 10 Mk. Redaktion und Administration: Budapest, Alte Postgasse 2, I., Thür 7. Herausgeber: Dr. Cornelius Diacovich. Budapest, 20 November 1885. I. Jahrg. V. Heft. Inhalt: Die Ungarische Landesausstellung in Budapest. — Die Opposition des Ungarischen Landtages und die Rumänen von Fabius Rezeiu. — Aus der Rumänischen Presse. — Rundschau. — Chronik. — Die Wäldlerin. Dörfgeschichte von Ioan Slavici. Nach dem Rumänischen von Mite Kremnitz. (Fortsetzung). — Am Blandusischen Quel von B. Alexandri. Dramatische Dichtung in drei Aufzügen. Aus dem Rumänischen übersetzt von Edgar v. Herz. (Schluss). — Der Morgen. Stimmungsbild von Al. A. Macedonschi. Deutsch von L. V. F. — Romänisches Volkslied. — Literatur und Kunst.

Au apărut următoarele publicațiuni ale Academiei române și se află de vânzare la librăriile Sococ et comp. în București, W. Krafft în Sibiu:

1. Documente privitoare la Istoria Românilor culese de Eudociu de Hurmuzachi. — Volumul V, partea I, 1650-1699. Cu portretul lui George Stefan Voevod. — Volum în 4° de XXII și 547 pagine. — Prețul 40 lei.

2. Codicele Voronețian cu un Vocabular și studiu asupra lui de Ioan, al lui G. Sbiera. Cu două table și două facsimile heliografice. Un volum în 4° de VI și 354 pagine. — Prețul 10 lei.

Serviciul telegrafic

al „TRIBUNEI“.

Sofia, 15 Noemvrie n. În lupta de ieri de lîngă Taribrod au perdat Bulgarii 34 morți și răniți. Sârbi, care încă au avut o mulțime de perderi, au fost în număr de 6 batalioane infanterie, 2 escadroane cavalerie și 2 baterii artilerie. Bulgarii au fost un batalion de trupe neregulate și un batalion de miliție.

Sârbi au ocupat Taribrodul la șese oare seara, și dimineața au trecut prin Taribrod o mulțime de trupe sârbesci postându-se lîngă pasul Dragoman. Un foc puternic de artilerie, care însă n'a stricat mult pozițiunii Bulgarilor, a amuțit cătră meșul nopții. Un alt corp sârbesc de armată înaintează pe drumul lateral din stînga șoselei dela Taribrod. Bulgarii își dau toate silințele să împedecă împreunarea celor două corpuri sârbesci de armată.

București, 16 Noemvrie n. Camerele sînt, ca de obicei, pe 27 a l. c. convocate. Cabinetul român intenționează să adreseze puterilor o notă circulară, ca aceste să urgeze demolarea fortărețelor bulgare conform dispozițiilor tractatului de Berlin.

Constantinopol, 16 Noemvrie n. Conferența s'a suspins până mâne. Principele Bulgariei a cerut pe cale telegrafică ajutorul Sultanului.

Atena, 16 Noemvrie n. Scirea, că Bulgarii, care trăiesc în Atena, sînt maltratați, nu e adevărată. Isbucnirea războiului a produs o mare agitație. Pregătirile militare se continuă cu energie. Se cere trimitere de bani.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar**

Economic. Cultura inului.

(Urmare.)

Thiébaud de Berneaud nu recunoaste de-cât două varietăți: 1-a inul de vară sau inul mic? 2-a inul de iarnă sau inul pros. După dînsul cel dintâiu este mai bun; din el se fabrică cele mai bune pânzături și așa cea mai fină pentru diverse dantele. Inul de iarnă sau de toamnă este mai lung, mai gros, dă ca producțiune mai mult, dar nu are nici odată, calitățile celui dintâiu: este mai puțin foarte, suferă mai mult la secetă și dă mai mult lemn decât fuior.

Un autor Flamand, d. Demoor, care a scris în Belgia o carte completă pentru cultura inului, care ne dă că: Inul cultivat până astăzi, prezentă două varietăți: o varietate, ale cărui capsule se deschid spontan cu elasticitate când ajunge la maturitate, în cealaltă capsulele nu se deschid.

În localitățile unde această plantă se cultivă pe o scară întinsă, și unde ea formează chiar recoltă într'un asolment regulat, se va auzi totdeauna vorbindu-se de inul cald și inul rece, de inul gros și de inul fin; — prin inul cald se înțelege inul de primăvară; prin inul rece, acela, care se seamănă toamna în mai multe părți de meadă-și ale Franței: — prin inul gros, se înțelege inul sămănat rar cu sămăntă ordinar; prin inul fin, acela care se va sămăna des, spre a obține un bun fuior, specia aceasta este inul de Riga, care se recomandă cultivatorilor ce ar voi să se ocupe cu cultura acestei plante, spre a obține cel mai bun fuior.

(Va urma.)

Piața din Sighișoara, 12 Nov. Grâu curat hectolitra fl. 6.20 până fl. 6.20; grâu mestecat fl. 3.40 până fl. 4.—; secăra fl. 2.80 până fl. 3.90; ovėsul fl. 1.40 până fl. 1.60; cucuruzul fl. 3.30; fasolea fl. 2.80; crumpenele fl. 1.50; mazerea chilo 22 cr.; linte 22 cr.; mălaiul 12 cr. lumini de sėu chilo 58 cr.; sãpunul 32 cr.; sėu brut 30 cr. sėu de vită fl. 1.—; unsoare de porc 70 cr.; carnea de vită 40 cr.

Piața din Făgăraș, 12 Noemvrie. Grâu frumos hectolitra fl. 5.— până fl. 5.60; grâu mestecat fl. 3.50 până fl. 4.—; secăra fl. 3.50 până fl. 3.80; cucuruzul fl. 3.—

până fl. 4.20; ovėsul fl. 1.60 până fl. 1.75; sămăntă de cânepă fl. 5.— până fl. 6.—; sămăntă de in fl. 9.— până fl. 10.—; fasolea fl. 3.— până fl. 4.—; mazerea fl. 6.— până fl. 7.—; linte fl. 7.— până fl. 8.—; crumpenele fl. —.80 până fl. 1.40; mălaiul fl. 7.— până fl. 8.—; sėu brut 100 chile fl. 34.— până fl. —; unsoarea de porc 65—70, slămina 60—70; cânepa fl. 30.— până 45.— Un chilo carne de porc 40 cr.; carne de vită 38 cr.; carne de vițel 32 cr.; carne de mel — cr.; ouă 6 cu 10 cr. chim fl. 12.— până fl. 15.—; lumini turnate de sėu 56 cr. până — cr.

Piața din Brașov, 12 Nov. Grâu hectolitra fl. 6.— grâu mestecat fl. 3.40, secăra fl. 3.90, orș fl. 2.80, ovės fl. 1.90, cucuruzul fl. 3.—, mălaiul fl. 3.10, mazerea fl. 4.—; linte fl. 4.50, fasolea fl. 3.50, crumpenele fl. 65 carnea de vită p. kilo 40 cr., carnea de porc 44 cr., carnea de berbec 28 cr.

Tergul de rîmători în Steinbruch. În 13 Noemvrie n s'a notat: unguresi bătrâni grei 42.1/2 cr. până 43.1/2 cr. unguresi grei, tineri 44.1/2 cr. până 45.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 47.— cr. până 48.— cr., marfă țerănească, grea 43.— cr. până 44.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ușoară 46.— cr. până 47.— cr., românești de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sèrbesci grei 45.— cr. până 46.— cr., transito de mijloc 46.1/2 cr. până 47.— cr., transito ușori 49.— cr. până 49.1/2 cr., îngrășăți cu ghindă — cr. până — cr. per 4% cumpeniți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta dela 13 Noemvrie st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.10, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.60 până 8.—, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.10, (de Bacșka) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.25 până 7.75.

Secăra (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.40 până 6.55 Orș (nutreț): 60—62 Kilo fl. 5.60 până 5.85; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 6.20 până 9.—

Ovės (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.25 până 6.60 Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.60 până 5.65; de alt soi fl. 5.60 până 5.65.

Rapița fl. 9.1/8 până 11.—; de Banat fl. 11.1/8 până 11.1/8.

Mălaiu (unguresc): fl. 5.50 până 5.70.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.20 până 8.22 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.64 până 7.66.

Săcara (primăvară) 69.1/10 Kilo fl. 5.49 până 5.51. Cucuruzul (Mai—Iunie) fl. 5.47 până 5.48. Rapița (August—Septemvrie) fl. 10.89 până 10.90. Spirt (brut) 100 L. fl. 26.— până 26.50.

Cursul peței din Sibiu.

din 16 Noemvrie st. n. 1885.

Hârtie-monetă română . . . Cump. 8.60 vënd. 8.65 Lire turcesci . . . " 11.20 " 11.25 Imperiali . . . " 10.20 " 10.25 Ruble rusesci . . . " 1.20 " 1.25

Bursa de București.

Cota oficială dela 13 Noemvrie st. n. 1885.

Renta amort. (5%) . . . Cump. 92.— vënd. 93.— " Rur. conv. (6%) . . . " 87.— " 87.— Acț. de asig. Dacia-Rom. . . " 247.— " 252.— Banca națională a României . . . " 1100.— " 1130.— Impr. oraș. București . . . " 30.— " 32.— Credit mob. rom. . . " — " — Acț. de asig. Națională . . . " 224.— " — Scrisuri fonciare urbane (5%) . . . " — " 89.1/4 Societ. const. . . . " 174.1/2 " 230.— Schimb 4 luni . . . " — " 34.— Aur . . . " 13.— " 14.—

Bursa de Budapesta

din 14 Noemvrie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6% . . . — " " " 4% . . . 97.— " " hârtie " 5% . . . 89.90 Imprumutul căilor ferate ung. . . 148.— Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) . . . 96.50 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) . . . 124.50 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) . . . 108.75 Bonuri rurale ung. . . 103.75 " " " cu cl. de sortare . . . 103.75 " " " bănățene-timișene . . . 103.75 " " " cu cl. de sortare . . . 103.75 " " transilvane . . . 102.50 " " croato-slavone . . . 102.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin . . . 97.50 Imprumut cu premiu ung. . . 118.50 Losuri pentru regularea Tisei și Segedin . . . 121.— Renta de hârtie austriacă . . . 82.30 " " argint austriacă . . . 82.50 " " aur austriacă . . . 109.— Losurile austr. din 1860 . . . 140.— Acțiunile băncii austro-ungare . . . 860.— " " de credit ung. . . 285.50 " " " austr. . . 281.50 Argintul . . . — Scrisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“ . . . 101.50 Galbeni împărătesci . . . 5.95 Napoleon-d'ori . . . 9.99 Mărci 100 imp. germâne . . . 61.80 Londra 10 Livres sterlinge . . . 125.75

Bursa de Viena

din 15 Noemvrie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6% . . . — " " " 4% . . . 97.45 " " hârtie " 5% . . . 89.75 Imprumutul căilor ferate ung. . . 149.50 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) . . . 96.90 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) . . . 124.75 Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) . . . 108.73 Bonuri rurale ung. . . 103.25 " " " cu cl. de sortare . . . 104.— " " " bănățene-timișene . . . 103.25 " " " cu cl. de sortare . . . 104.— " " transilvane . . . 102.50 " " croato-slavone . . . 102.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin . . . 97.50 Imprumut cu premiu ung. . . 118.20 Losuri pentru regularea Tisei și Segedin . . . 121.— Rentă de hârtie austriacă . . . 81.95 " " argint austriacă . . . 82.45 Rentă de aur austriacă . . . 109.10 Losuri austr. din 1860 . . . 139.90 Acțiunile băncii austro-ungare . . . 860.— " " " austr. . . 285.— " " de credit ung. . . 280.25 Argintul . . . — Galbeni împărătesci . . . 5.95 Napoleon-d'ori . . . 9.99 Mărci 100 imp. germâne . . . 61.80 Londra 10 Livres sterlinge . . . 125.75

LOTERIE.

Tragerea din 14. Noemvrie st. n.

Timișoara: 84 41 61 10 63. Viena: 66 53 89 50 26.

Anunț.

Subsemnații își iau voiă a anunța cu toată stima că s'au provădut cu cele mai bune aparate precum și recuise pentru curățirea latrinelor. Recercările pentru curățirea latrinelor se primesc dela 9 Noemvrie la subscrișii precum și în localurile de insinuare și se execută în modul cel mai punctuos. Rugându-ne de cercetarea binevoitoare sîntem cu toată stima Bespaletz jun. & A. Ofenmacher [210] 3-3 Strada Weber 4. Sibiu, 6 Noemvrie 1885.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Noemvrie 1885.

Table with multiple columns showing train schedules between various cities like Budapesta, Arad, Teiuș, Sibiu, and Cămpulung. Columns include destination, train type (Tren de porșcano, Tren accelerat, Tren omnibus), and departure/arrival times.

Nota: Numerii încuadrăți cu linii groase înseamnă oarele de noapte.